

UDHËZIM
Nr. 631, datë 21.11.2022

**PËR MIRATIMIN E STANDARDEVE TË SHËRBIMEVE TË PËRKUJDESJES
SHOQËRORE NË INSTITUCIONET REZIDENCIALE, PËR FËMIJËT 6–15 VJEÇ**

Në mbështetje të nenit 102, pika 4, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe pikës 3, të neneve 27 dhe 51, të ligjit nr. 121/2016, “Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë”,

UDHËZOJ:

1. Miratimin e standardeve të shërbimeve të përkujdesjes shoqërore në institucionet rezidenciale, për fëmijët 6–15 vjeç, sipas dokumentit, që i bashkëlidhet këtij udhëzimi.
2. Inspektorati përgjegjës për shërbimet e kujdesit shoqëror siguron inspektimin e zbatimit të standardeve, nga subjektet publike dhe jopublike të licencuara.
3. Shërbimi Social Shtetëror siguron monitorimin e zbatimit të standardeve të shërbimeve të kujdesit shoqëror, prej strukturës së posaçme për shërbimet e kujdesit shoqëror apo dhe/ose personave juridikë publikë/privatë, që ofrojnë shërbime të kujdesit shoqëror, të cilat financohen pjesërisht apo tërësisht nga buxheti i shtetit.
4. Ngarkohet Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Shërbimi Social Shtetëror dhe Inspektorati Përgjegjës për Shërbimet e Kujdesit Shoqëror, për zbatimin e këtij udhëzimi.
Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**MINISTËR I SHËNDETËSISË
DHE MBROJTJES SOCIALE**
Ogerta Manastirliu

**STANDARDET E SHËRBIMEVE TË PËRKUJDESJES SHOQËRORE NË
INSTITUCIONET REZIDENCIALE, PËR FËMIJËT 6–15 VJEÇ**

INFORMACION I PËRGJITHSHËM

HYRJE

Shqipëria është në një proces të rëndësishëm reformash ambicioze në nivel kombëtar dhe vendor. Qeveria Shqiptare, mbështetur nga UNICEF, *Save the Children* dhe partnerë të tjerë kombëtarë dhe ndërkombëtarë, ka planifikuar dhe ndërmarrë reforma për mbrojtjen e fëmijëve, duke përmirësuar paralelisht sistemin kombëtar të shërbimeve sociale.

Reforma në sistemin e mbrojtjes dhe të kujdesit ndaj fëmijës synon të sigurojë një kalim gradual nga kujdesi alternativ rezidencial drejt shërbimeve të kujdesit me bazë komunitare për fëmijët dhe familjet e tyre. Qëllimi i reformës për kujdesin ndaj fëmijës është orientimi drejt shërbimeve shoqërore cilësore, që fokusohen fëmija/i rrituri/familja, sigurimi i mbështetjes me bazë komunitare, kurdo që është e mundur, dhe të minimizimi i ndërhyrjes në jetën e familjes, duke prodhuar impakt pozitiv dhe afatgjatë.

Procesi duhet të jetë i mirëplanifikuar dhe duhet të menaxhohet me kujdes në mënyrë që të shmanget mbivendosja e shërbimeve, të bazohet në praktikën dhe modelet ekzistuese, të minimizohen kostot e transformimit dhe të sigurohet përdorimi efikas i burimeve për edukimin, kujdesin shëndetësor dhe përkujdesjen për të mbështetur fëmijët dhe familjet e tyre në komunitet.

Zhvillimi dhe transformimi i shërbimeve shoqërore, veçanërisht në nivel komunitar, janë kritike për reformat në zhvillim dhe agjendat prioritare në vend, konkretisht deinstitutionalizimi

dhe reforma e sistemit të kujdesit ndaj fëmijës, përgjigjja ndaj dhunës dhe përjashtimit social, të rinjtë dhe adoleshentët, si dhe iniciativat, në kuadër të zhvillimit të hershëm të fëmijëve.

VKM-ja nr. 106, datë 15.2.2017, “Për një ndryshim në VKM-në nr. 425, datë 27.6.2012, “Për përcaktimin e kritereve dhe të dokumentacionit të nevojshëm për pranimin e personave në institucionet rezidenciale, publike dhe jopublike, të përkujdesjes shoqërore”, të ndryshuar, në pikën 1 të vendimit parashikon ndryshimin e moshës së pranimit të fëmijëve në këto institucione, sipas tipologjive të caktuara të shërbimit, konkretisht: 0–5 vjeç; 6–15 vjeç dhe 16–18 vjeç, çka kërkon miratimin e standardeve specifike për këto grup-mosha.

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, në kuadër të vlerësimeve të vazhdueshme për ofrimin e shërbimeve rezidenciale të përkujdesjes për fëmijët, mori nismën për rishikimin e standardeve të shërbimeve të përkujdesjes shoqërore për fëmijët në institucionet rezidenciale.

PARIMET

Rishkrimi i standardeve të shërbimeve të përkujdesjes shoqërore në institucionet rezidenciale, për fëmijët pa kujdes prindëror nga 6–15 vjeç, ka për qëllim të ofrojë një dimension të ri, në frymën e të gjitha ndryshimeve ligjore, në sistemin e shërbimeve të përkujdesjes shoqërore dhe mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve në Republikën e Shqipërisë. Standardet plotësojnë detyrimet për zbatimin e Strategjisë së Mbrojtjes Sociale 2015–2023 dhe ligjit nr. 121, datë 21.11.2016, “Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë”.

Ligji nr. 121/2016, “Për Shërbimet Shoqërore në Republikën e Shqipërisë dhe ligji nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”, bazohen në parimet:

1. Universaliteti, fëmija është bartës i të drejtave që janë universale, të patjetërsueshme, të pandashme, të ndërvarura dhe progresive;
2. Interesi më i lartë i fëmijës është konsiderata parësore në çdo veprim që ka të bëjë me fëmijën;
3. Drejtësia sociale;
4. Subsidiariteti;
5. Mbështetja shoqërore dhe ofrim i shërbimit të specializuar për çdo fëmijë;
6. Deinstitutionalizimi dhe decentralizimi i shërbimeve që ofrohen për mbrojtjen e fëmijëve;
7. Partneriteti ndërmjet institucioneve dhe ndërhyrje ndërsektoriale;
8. Respektimi i dinjitetit, nderit dhe personalitetit të fëmijës, si dhe i të drejtave të njeriut;
9. Pjesëmarrja, dëgjimi dhe respektimi i mendimit të fëmijës, në përputhje me moshën dhe aftësinë e tij për të kuptuar;
10. Mosdiskriminimi dhe barazia;
11. Konfidencialiteti dhe mbrojtja e të dhënave personale;
12. Garantimi i stabilitetit të vazhdimësisë në kujdesin, rritjen e edukimit të fëmijës, duke mbajtur parasysh formimin e tij etnik, fetar, kulturor e gjuhësor.

Gjatë hartimit të këtyre standardeve janë marrë në konsideratë të drejtat e sanksionuara nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë dhe Konventa për të drejtat e Fëmijëve. Ligji nr. 121/2016, “Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë” përkufizon shërbimet rezidenciale si shërbime të kujdesit njëzetekatërorësh dhe afatgjatë për individë në nevojë (fëmijë ose të rritur), të ofruara në strehëzat rezidenciale, publike dhe jopublike

Standardet e reja të shërbimeve të përkujdesjes shoqërore në institucionet rezidenciale, për fëmijët 6–15 vjeç, do të shërbejnë si një instrument bazë për sigurimin dhe matjen e cilësisë së shërbimeve në të gjitha institucionet publike dhe jopublike të ofrimit të këtyre shërbimeve dhe garantimin e ushtrimit të të drejtave të fëmijëve në bazë të ligjit nr. 18/2017, “Për mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve në Republikën e Shqipërisë”, në përputhje me Kushtetutën e Shqipërisë.

Ligji nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”, neni 56 (kreu IV) përcakton dhënien e masës emergjente të mbrojtjes për rastet e fëmijëve në rrezik të menjëhershëm dhe mbrojtjen e tij nëpërmjet vendosjes në një strehim të sigurt, siç mund të jetë (pika “c” e nenit 57) vendosja e fëmijës në një strehëz rezidenciale, kur nuk janë të mundura alternativat e tjera si familja biologjike apo kujdestare.

Në të gjitha rastet, kur strehimi rezidencial është zgjidhja e vetme, kërkohet që të sigurohet një nivel shërbimi, që siguron përkujdes cilësor të lartë, në përshtatje me mundësitë për ofrimin e shërbimeve shoqërore në Shqipëri, që të jetë i realizueshëm në një plan afatshkurtër apo afatmesëm nga të gjithë ofruesit e shërbimeve rezidenciale për fëmijët, që garanton bazat për zhvillim të mëtejshëm dhe përmirësimin e cilësisë së shërbimeve për fëmijët dhe që lejon një zhvillim të qëndrueshëm në një plan afatgjatë.

MODELI I PROPOZUAR: “SHTËPI-FAMILJE”

Koncepti bazë

Shtëpia-familje krijohet në ndërtesa normale banimi, duke iu referuar parametrave të banesave civile. Hapësirat janë të organizuara, si për zhvillimin e jetës së një familjeje të zakonshme, të ndara në zona dite (dhomë ndenjeje, kuzhinë) dhe zona nate, pa pengesa arkitektonike; numri i banjave është në përpjesëtim me kapacitetin mikpritës. Për shkak të karakteristikës së tipit familjar, nuk ka nevojë për një autorizim shëndetësor për kuzhinën, për hapësira apo shërbime që përdoren nga pjesëtarët e saj.

Në një shtëpi-familje jetojnë deri në 6 fëmijë të grup-moshës 6–15 vjeç dhe për ta kujdesen gra/nëna (përgjithësisht jo më shumë se katër) që u japin fëmijëve afeksionin, organizimin dhe funksionin e një familje. Në këto familje stimulohet jetesa si një familje e zakonshme, fëmijëve u nxitet krijimtaria dhe nisma, zhvillojnë aftësi specifike dhe fitojnë vlerësim për veten. Shtëpia-familje bëhet baza e tyre e sigurt, me vlerë terapeutike dhe rehabilituese. Ajo shëron dhe parandalon.

Veprimtaritë dhe cilësitë funksionale:

- stabilitet jetese të fëmijëve;
- organizim të jetës së përditshme në bazë të një modeli jete familjare, që respekton ritmet, aftësitë dhe potencialitetet e personave të mikpritur;
- përdorim sipas problematikave të fëmijëve të shërbimeve të pranishme në territor.

Nënat kujdesen për fëmijët jo vetëm për shkollimin, por edhe për ushqimin e tyre, edhe për veshjet, duke respektuar dëshirat dhe shijet individuale të fëmijëve, si në çdo familje të shëndetshme.

Nëpërmjet bartimit të standardeve, përfituesit, kategoria fëmijë 6–15 vjeç, do të plotësojnë më mirë nevojat e tyre, duke u rritur dhe edukuar në një mjedis familjar.

Sfida ka qenë që të krijohet një paketë standardesh për shërbimet rezidenciale për fëmijët 6–15 vjeç, me qëllim që fëmijët e rritur jashtë familjes të gjejnë një mjedis të sigurt, që u mundëson atyre rritjen dhe edukimin, si qytetarë të përgjegjshëm dhe plotësisht të integruar në jetën e komunitetit, ose të mund të kthehen në familjet e tyre biologjike apo në familje që do të mundësojnë rritjen e tyre.

Kujt i shërbejnë standardet?

Të gjithë aktorët, që nga përfituesit deri tek ofruesit e shërbimeve rezidenciale dhe bashkëpunëtorët e tyre janë të interesuar t'i përdorin standardet. Këto janë standarde minimale që synohet të zbatohen në të gjitha shërbimet rezidenciale për fëmijë 6–15 vjeç

- Fëmijët/familjet dëshirojnë të marrin një nivel të kënaqshëm shërbimesh. Prindërit dhe të afërmit e fëmijëve, që ndodhen në qendrat e shërbimeve rezidenciale dhe fëmijët e rritur kanë të drejtën të informohen mbi standardet, që të mund të kontribuojnë edhe ata në zbatimin e tyre.

- Ofruesit, ku përfshihen: institucionet publike, OJF-të, grupet e interesuara, ofruesit privatë dhe bashkëpunëtorët e tyre do t'i përdorin standardet si një udhërrëfyes në procesin e realizimit të shërbimeve rezidenciale.

- Organizatat që përfaqësojnë interesat e fëmijëve apo ato që merren me mbrojtjen e fëmijëve apo më gjerë me zhvillimin e të drejtave njerëzore.

- Ministria përgjegjëse për çështjet sociale, Shërbimi Social Shtetëror me agjencitë e tij rajonale, Inspektorati për Shërbimet Shoqërore, autoritetet vendore, ku përfshihen këshillat e qarkut, bashkisë, do t'i përdorin standardet për licencimin, inspektimin dhe vlerësimin e shërbimeve shoqërore.

- Të gjitha autoritetet e tjera publike në nivel qendror, si: Ministria e Shëndetësisë, e Arsimit, e Pushtetit Vendor, e Drejtësisë etj.

Standardet, gjithashtu, mund të jenë të dobishme, për:

- Institucionet akademike dhe organizata të tjera të përfshira në veprimtari arsimore dhe/apo trajnuese për personelin që ushtron veprimtari në shërbimet shoqërore;
- Studiuesit që i drejtohen fushës shoqërore;
- Të tjerë si persona/biznese të interesuar apo edhe të angazhuar në fusha që ndërthuren me shërbimet shoqërore.

Çfarë fushash mbulojnë standardet?

Ky dokument përbëhet nga 12 standarde bazë. Krahas standardeve, jepen edhe kriteret e vlerësimit, treguesit e matjes së cilësisë së shërbimeve, udhëzues dhe rezultatet e pritura, si dhe anekset përkatëse, të cilat paraqesin format për secilin nga hapat e ndjekur për arritjen e qëllimeve të standardeve. Standardet janë hartuar, si: standarde të shërbimit bazë dhe standarde të detyrueshme për të gjithë personat që ofrojnë shërbime publike dhe jopublike. Standardet mbulojnë disa fusha, si:

1. Qëllimi i shërbimit dhe përshtatshmëria sipas qëllimit;
2. Plani i përkujdesjes;
3. Përgatitja për jetesë të pavarur;
4. Ushqyerja;
5. Paraqitja, veshja dhe nevojat materiale;
6. Shëndeti fizik, emocional, mendor dhe dentar;
7. Edukimi;
8. Argëtimi;
9. Ankimimi;
10. Mbrojtja nga abuzimi;
11. Mjedisi dhe akomodimi;
12. Staf.

Standardet janë konceptuar si standarde të cilësisë, në kuptimin që ato do të përdoren si mjet për të arritur dhe njëkohësisht për të vlerësuar cilësinë e shërbimit që ofrohet për fëmijët 6–15 vjeç, që rriten në institucionet rezidenciale, jashtë familjeve të tyre biologjike. Ato janë ndërtuar në 4 seksione. Së pari, përcaktimi i standardit që do të arrihet. Ky pasohet nga një përcaktim i rezultatit që arrihet te fëmijët nga zbatimi i standardit përkatës. Së treti, kriteret për vlerësimin e tij dhe së fundi treguesit për matjen e cilësisë së zbatimit të standardit që vlerësojnë nëse standardet janë arritur. Këta tregues do të shërbejnë edhe si bazë për inspektimin e shërbimeve rezidenciale për fëmijët. Në këtë mënyrë, të gjithë pjesëmarrësit në sistemin e shërbimeve rezidenciale për fëmijët dinë se ku duan të arrijnë me këtë lloj shërbimi dhe se si të marrin arritjet e tyre.

STANDARDI	REZULTATI	KRITERET	TREGUESIT E CILËSISË
I. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6 – 16 15 vjeç zotëron dokumentin ku përshkruan misionin, qëllimin, objektivat, si dhe modelin e shërbimit që ofrohet.	Fëmijët kanë njohuri për llojin e shërbimit që ofrohet, si dhe metodologjinë e përdorur për përkujdesjen ndaj tyre. Një deklaratë e qartë se si ofrohet shërbimi është e disponueshme për fëmijët, prindërit dhe të interesuarit e tjerë. Qendrat me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç ofron një paketë shërbimesh, në përputhje	1. Një përkufizim i qartë i misionit dhe i qëllimit të shtëpisë, ku parashtrohen shërbimet që ajo ofron, është lehtësisht i dukshëm për të gjithë përdoruesit e kësaj shtëpie. Ky përkufizim shkruhet në Deklaratën e Qëllimit. Format e shprehjes dhe prezantimi janë të qarta në vende të dukshme, në formën edhe të fletëpalosjeve, posterave, faqeve në internet etj.	1.1 Ekziston një dokument zyrtar lidhur me Deklaratën e Qëllimit. 1.2 Personeli mund të demonstrojë që e kupton dhe e zbaton politikën përkatëse të përshkruar në deklaratën e qëllimit. Në deklaratën e qëllimit të përfshihen edhe mendime apo sugjerime nga vetë fëmijët.
		2. Prindërit, fëmijët, përdoruesit e shërbimeve kanë akses te deklaratat e qëllimit, misioni dhe manuali.	2.1 Kopje të deklaratës së qëllimit janë të dukshme në të gjithë shtëpinë familje, janë të disponueshme për përdoruesit, si dhe në forma lehtësisht të kuptueshme

	me nevojat e fëmijëve në bashkëpunim edhe me ofruesit alternativë të shërbimeve, për të mundësuar kujdes dhe mirëqenie për çdo fëmijë në interesin e tij më të lartë.		edhe nga fëmijët.
		3. Personeli ofron informacion lidhur me funksionimin e shtëpisë ose të shërbimit që do t'u ofrohet fëmijëve, cilat janë shërbimet minimale, shtesë apo të specializuara që ofrohen në shtëpi apo mundësohen prej saj. Personeli dhe fëmijët angazhohen në mirëmbajtjen e mjediseve personale dhe të përbashkëta, respektimi i orareve të hyrjeve dhe të daljeve, të drejtave dhe detyrimeve.	3.1 Fëmijët, prindërit ose të afërmit konfirmojnë se kanë marrë informacion nga stafi mbi deklaratën e qëllimit dhe e kuptojnë atë, pasi ajo është diskutuar me ta. Përfituesit kanë një kopje të deklaratës së qëllimit. Konfirmimi duhet të jetë i dokumentuar.
		4. Deklarata e qëllimit rishikohet, përmirësohet në mënyrë periodike dhe pas kësaj vijnë modifikimet përkatëse në dokumentet dhe praktikatat e tjera.	3.2 Rregullore e brendshme ku përcaktohen qartë dhe hapur rregullat e jetesës në shtëpi për fëmijët dhe personelin.. 4.1 Dokumentet dhe aktet zyrtare tregojnë që deklarata e qëllimit është diskutuar dhe rishikuar rregullisht.
II. Plani i përkujdesjes për fëmijë paraqet në mënyrë të qartë nevojat e vlerësuara të fëmijëve, objektivat dhe aktivitetet e përkujdesjes, krijimin e mundësive për të plotësuar këto nevoja nga personeli i shtëpisë-familje dhe mënyrën se si do të vlerësohet efektiviteti i përkujdesjes për çdo element (komponent) të planit.	Për çdo fëmijë ka një plan individual. Nevojat e fëmijëve vlerësohen dhe plotësohen në mënyrë efektive dhe të plotë. Planet me shkrim paraqesin mënyrat, afatet se si do të plotësohen nevojat dhe si e kur do të zbatohen këto plane. Ato paraqesin edhe progresin e arritur në zbatimin e planit.	1. Ekipi me specialistë është përgjegjës për kryerjen e vlerësimit të nevojave të fëmijëve, për secilin nga komponentët e shërbimit: shëndeti, arsimi, akomodimi afatgjatë, marrëdhëniet familjare, aktivitetet sociale. 2. Në rastet kur fëmijët kanë nevoja komplekse për trajtim në grupet multidisiplinare përfshihen edhe specialistë jashtë qendrës për të ndihmuar si në vlerësim ashtu edhe në planin e ndërhyrjes dhe trajtimit të tij.	1.1. Është ngritur një ekip multidisiplinar, që njeh përgjegjësitë e tij lidhur me vlerësimin dhe planifikimin në fushën e përkujdesjes. Çdo pjesëtar i ekipit ka të qartë detyrën e tij dhe ka përgatitur e përditësuar rubrikën që ka nën përgjegjësi. 1.2 Ekipi multidisiplinar ngrihet në fillim viti nga drejtuesi me specialistët e fushës: punonjës social/psikolog/mjek edukator/kujdestar apo specialistë të tjerë përfshirë edhe PMF-në, sipas rastit.
		2. Ekipi ka kryer ose po kryen një vlerësim të nevojave për çdo fëmijë.	2.1 Për çdo fëmijë ka një dosje personale që përmban vlerësimin e kryer mbi nevojat e fëmijëve të dokumentuar.
		3. Është hartuar dhe po zbatohet një plan përkujdesjeje për çdo fëmijë ku synohet pjesëmarrja/përfshirja aktive e fëmijëve në hartimin dhe zbatimin e planit.	3.1 Është i disponueshëm për fëmijët, si vlerësimi, ashtu edhe plani lidhur me përkujdesjen. Në dosjen personale ka shënime mbi progresin e shënuar për zbatimin e planit. Plani është nënshkruar edhe nga përfituesi.
		4. Fëmijët janë pjesë e procesit të vlerësimit dhe planifikimit të përkujdesjes.	4.1 Ka dëshmi, (dok.) që vlerësimi i nevojave dhe plani janë diskutuar me fëmijët, prindërit/të afërmit e tyre, personin përgjegjës për fëmijët dhe që janë kuptuar prej tyre..
		5. Plani i përkujdesjes përfshin objektiva të qartë, mjetet për arritjen e objektivave, kontrollet periodike mbi progresin e bërë.	5.1 Janë përcaktuar objektiva të qartë për veprime dhe personi përgjegjës për realizimin e tyre, mjetet për arritjen e objektivave dhe sa do të përfshihet vetë fëmija.
		6. Është caktuar një person përgjegjës për zbatimin e planit dhe raportimin e progresit për çdo fëmijë.	6.1 Për çdo fëmijë ka një edukator/kujdestar, që kujdeset në bashkëpunim me fëmijët për zbatimin e planit. 6.2 Kujdestari/edukatorët në shtëpi-familje punojnë me fëmijët për të nxitur modelin e duhur të jetës dhe i drejtojnë ata në rrugën e duhur për të arritur besimin, zhvillimin e aftësive të jetës së përditshme dhe përmirësimin e aftësive dhe vlerave të tyre individuale.
		7. Për çdo fëmijë në këtë dosje përfshihet: i. dokumentacioni i duhur në përputhje me legjislacionin për	7.1 Personi përgjegjës për fëmijën mund të flasë me kompetencë për të, si edhe të dëshmojë për situatën e tij dhe të familjes së tij.

		<p>pranimin e tij në shtëpi-familje;</p> <p>ii. historinë e tij personale;</p> <p>iii. vlerësimi i nevojave specifike të çdo fëmije, në lidhje me zhvillimin e tij psikosocial.</p> <p>Çdo fëmijë ka të drejtën të njihet me përmbajtjen e dosjes personale në çdo moment.</p>	<p>Vlerësimi i nevojave të fëmijës dhe të familjes së tyre bëhet me qëllim që të përcaktohet ndihma e duhur dhe shërbimi që i plotëson më mirë këto nevoja.</p>
		<p>8. Ekziston bashkëpunim me shërbimet e tjera (publike, private, OJF-të) për të siguruar që nevojat e identifikuar të fëmijëve të plotësohen, si edhe të ofrohet një mbështetje shtesë për fëmijët.</p>	<p>8.1 Ka dokumente që dëshmojnë se gjatë hartimit të planeve të përkujdesjes apo të rishikimit të tyre janë kërkuar informacione nga organizatat e tjera (shkollat, institucionet shëndetësore, OJF-të e tjera).</p>
<p>III. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç harton një plan përgatitor për fëmijët që largohen nga përkujdesja në institucion dhe lëvizin (transferohen) në forma të tjera të përkujdesjes (integrim në familjen biologjike, birësim, kujdestari).</p>	<p>Fëmijët mbështeten dhe përgatiten për t'u larguar nga qendra shtëpi-familje 6–15 vjeç drejt një jete në familjet e tyre, qoftë biologjike, birësuese, apo kujdestare.</p>	<p>1. Një ekip është përgjegjës për hartimin e planit përgatitor për largimin nga përkujdesja.</p>	<p>1.1 Ekipi është ngritur dhe funksionon. Duke filluar nga moshën 16 vjeç (ose më parë (nëse fëmija largohet me shpejt nga institucioni) bëhen diskutime me fëmijët lidhur me të ardhmen e tyre, kur do të largohen nga shtëpia. Shqyrtohen me fëmijët mundësitë realiste që kanë të bëjnë me këtë të ardhme (edukimi, formimi profesional etj.).</p>
			<p>1.2 Me fëmijët bëhen diskutime lidhur me të ardhmen e tyre, kur do të largohen nga qendra rezidenciale me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç. Shqyrtohen me to opsionet realiste, që kanë të bëjnë me këtë të ardhme (edukimi, formimi profesional etj.).</p>
			<p>1.3 Për çdo fëmijë ka një plan për largimin nga Qendra shtëpi-familje 6–16 vjeç, drejt jetesës në familje. Puna për planin e largimit të fëmijëve duhet të fillojë një vit përpara.</p>
		<p>2. Personeli, fëmijët, prindërit dhe/ose të afërmit apo të interesuar të tjerë për fëmijën, punojnë së bashku për përgatitjen e një programi individual për të, sipas moshës, nevojave dhe mënyrës së re të jetesës së tij në të ardhmen.</p> <p>Në planin e largimit, rikthimit në familje përfshihet edhe vlerësimi i PMF-së (punonjësi për mbrojtjen e fëmijës) në bashkinë, aty ku fëmija ka familjen e vet.</p>	<p>2.1 Në dosjen e fëmijës ka dëshmi lidhur me diskutimet që janë bërë rreth rrezikut që ekziston për shfrytëzimin e tyre, shëndetin seksual, përdorimin e drogës, alkoolit etj.</p>
	<p>2.2 Fëmijët konfirmojnë që ka pasur diskutime të tilla me ta. Plani i largimit bëhet me përfshirjen e fëmijës, prindërve apo kujdestarit të tij.</p>		
		<p>2.3 Në bashkëpunim me punonjësin përgjegjës, organizohen aktivitete dhe diskutime tematike që fëmijët të fitojnë aftësi në menaxhimin e jetës së tyre duke përfshirë vetëvlerësimin, aftësimin për pastërtinë, higjienën, rregullin dhe proceset edukuese.</p>	
<p>IV. Fëmijëve u sigurohen dhe ofrohen ushqime dhe lëngje të shëndetshme, të sigurta, të shumëllojshme e në sasi të mjaftueshme, sipas normave ushqimore të miratuara për grup-moshën, si dhe që plotësojnë dëshirat e tyre.</p>	<p>Fëmijët marrin ushqime me vlera ushqyese që plotësojnë nevojat e tyre në përputhje me grup-moshën. Fëmijëve me nevoja të veçanta ushqimore u sigurohet ushqim i përshtatshëm.</p> <p>Sipas formave të zgjedhjes së shërbimit në IPSH mund të përdoret edhe shërbimi <i>catering</i> për vaktet të ndryshme.</p>	<p>1. Fëmijët marrin një dietë të shëndetshme, ushqyese dhe të ekuilibruar sipas nevojave të tyre të rritjes dhe zhvillimit dhe nevojave kulturore, fetare.</p>	<p>1.1 Ekziston një menu javore që u përshtatet moshave të fëmijëve, nevojave të tyre për lëndë ushqyese dhe kalori.</p> <p>1.2 Menuja hartohet nga një komision i përbërë nga mjeku, kuzhinieri, financier dhe fëmijët, si dhe u bëhet e ditur personave të tjerë të interesuar për fëmijët.</p>
			<p>1.2 Nga diskutimet me grupe të fëmijëve më të rritur konfirmohet se fëmijët janë përfshirë në hartimin e menysë dhe kanë shprehur mendimin e tyre në zgjedhje.</p>
			<p>1.3 Regjistrat ku janë shënuar porositë konfirmojnë se janë blerë rregullisht ushqime, fruta dhe perime të freskëta. Janë të disponueshme fruta dhe perime dhe ushqime të ndryshme të freskëta në ambientet e shtëpisë-familje.</p> <p>- Në përcaktimin e zgjedhjes së ushqimeve me procedurat të</p>

			<p>përcaktuara, sipas legjislacionit në fuqi, merret paraprakisht mendimi dhe zgjedhja e fëmijëve. Ka dokumente, që verifikojnë dëshirat dhe zgjedhjet e fëmijëve, të marra parasysh në planifikim.</p> <p>1.4 Janë plotësuar kushtet lidhur me shëndetin, higjienën, përgatitjen dhe ruajtjen e ushqimeve. Kampioni ushqimor ruhet 24 orë në kushtet e duhura.</p> <p>1.5 Ka evidenca që tregojnë se në raste të veçanta, siç janë ditëlindjet e fëmijëve përgatitet diçka e veçantë.</p>
		2. Me mbështetjen e personelit, fëmijët kanë të drejtë për të përgatitur ushqime dhe lëngje për veten e tyre.	2.1 Sipas dëshirës fëmijë përgatisin vetë ushqimin e tyre në fundjavë, si edhe vaktet e mëngjesit, darkës ose zembrës.
		3. Ambienti i e ngrënies dhe mobilitet i përshtaten numrit, nevojave dhe moshës së fëmijëve. - Magazina apo ambienti i ushqimeve është i ndarë nga detergjente apo solucionet e tjera.	3.1 Në ambientin e kuzhinës në çdo shtëpi-familje (kuzhinë), fëmijët e përdorin si një vend ku bëjnë ushqimin e shpejtvetë, çaj, ëmbëlsira etj. dhe gatujnë me ndihmën e stafit.
		4. Vaktet shërbehen në orare të rregullta, kështu që fëmijët e dinë kohën e ngrënies. Sipas nevojave fëmijët mund të përdorin në çdo kohë ushqimin, frutat apo lëngjet që pëlqejnë.	4.1 Bisedat me fëmijë konfirmojnë njohjen e të drejtave të tyre në këndvështrimin e ushqyerjes.
V. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç plotëson nevojat për veshje dhe gjëra personale të domosdoshme të fëmijëve.	Fëmijët vishen në mënyrë të rregullt. Ata zgjedhin vetë veshjet dhe gjërat e domosdoshme personale që plotësojnë nevojat e tyre.	1. Fëmijët janë në gjendje të zgjedhin kur bëhet fjalë për pamjen e tyre të jashtme (rrobat, prerja e flokëve) dhe gjërat e tyre personale, duke i blerë ato me mbështetjen e stafit.	1.1 Ka evidencë që tregon se fëmijët janë të përfshirë në marrjen e vendimeve që kanë të bëjnë me paraqitjen e tyre të jashtme.
		2. Fëmijët duhet të jenë në gjendje apo të kenë orendi të përshtatshme, për të ruajtur gjërat e tyre personale. Dollap, komodinë raft për mbajtje të gjërave personale. Secili fëmijë ka në dollapin e vet pajisjeve hotelerike (çarçafë, jastëk, batanije, jorganë etj.) dhe përdor ato sa herë është e nevojshme.	1.2 Fëmijët nuk veshin rroba të përdorura të njëri- tjetrit. 2.1 Të kenë hapësira në dhomat e tyre të gjumit për të mbajtur rrobat. 2.2 Nuk ka rroba për përdorim të përbashkët. 2.3 Secili nga fëmijë ka një vend personal për të mbajtur rrobat, si edhe sende të tjera personale.
		3. Fëmijët duhet të inkurajohen dhe të ndihmohen, nëse është e nevojshme, për të administruar gjendjen e tyre financiare (paratë e tyre).	3.1 Dokumentacioni i regjistruar (listëpagesa) dëshmon se fëmijët kanë përfituar pagesën mujore, në masën e përcaktuar, sipas legjislacionit në fuqi.
		4. Stafit këshillohet fëmijët lidhur me përdorimin e tualetit, higjienën personale, si dhe përdorimin e prodhimeve kozmetike. 5. Sipas nevojave për çdo fëmijë sigurohen mjetet dhe detergjentet e higjienës personale. Ka evidenca të shkruara për marrjen e tyre në përdorim nga fëmijët.	4.1 Ditarët ditorë që përdorin këto shtëpi ose dosjet personale për secilin fëmijë dëshmojnë se janë bërë diskutime me fëmijët mbi këto tema.
VI. Shërbimet mjekësore, dentare dhe shërbime të tjera ofrohen sipas nevojave fizike, emocionale dhe shëndetësore të fëmijëve. Këto nevoja identifikohen dhe merren masat e duhura për t'i plotësuar ato. Fëmijët udhëzohen mbi çështjet që kanë të bëjnë me	Fëmijët jetojnë në një mjedis të shëndetshëm. Nevojat e tyre shëndetësore janë identifikuar dhe ofrohen shërbime për t'i plotësuar ato. Te fëmijët nxiten mënyra të shëndetshme jetese.	1. Çdo fëmijë i nënshtrohet vlerësimit mjekësor, sipas nevojave të tij shëndetësore. - Sipas rrethanave të referimit në kushte emergjence, fëmijët i nënshtrohet kontrollit dhe ekzaminimit mjekësor për vlerësimin e shëndetit të tyre. - Sipas protokollit shëndetësor në rastet e fëmijëve me problem të	1.1 Të dhëna të regjistruara në këto shtëpi, dëshmojnë se çdo fëmijë i është nënshtrohet vlerësimit të parë mjekësor, vaksinat (kontrolleve mjekësore, të syve dhe të gojës) dhe këto kontrolle janë kryer në mënyrë periodike.

<p>përkujdesjen personale dhe u ofrohet këshillim mbi çështjet që kanë të bëjnë me shëndetin.</p>		<p>shëndetit merren masa për trajtimin e tij në ambient të ndarë për mos mbartur risk për fëmijët e tjerë.</p>	
		<p>2. Personeli nxit dhe inkurajon mirërritjen, ushqyerjen dhe një mënyrë jetese të shëndetshme (ushqime të shëndetshme, dietë e balancuar, ndërgjegjësim për rreziqet e kequshqyerjes).</p>	<p>2.1 Personeli ofron një shembull të mirë për jetesë të shëndetshme dhe ka zhvilluar seanca diskutimi me fëmijët, për njohjen e rreziqeve, që vijnë nga përdorimi i duhanit dhe i alkoolit dhe substancave narkotike, si dhe ndalimin e përdorimit të tyre në ambientet e institucionit.</p>
		<p>3. Çdo fëmijë, në përshtatje me moshën, ka kartelë shëndetësore të kujdesit për mirërritje dhe zhvillim, që njihet dhe zbatohet nga stafi i shtëpisë, ku përfshihen: i. historia personale e fëmijëve (lindja, shëndeti, familja e tij etj.); ii. historia dhe ecuria e sëmundjeve dhe e problemeve të kaluara; iii. historia e sëmundjes aktuale; iv. ndërhyrje dhe trajtime të veçanta mjekësore; v. alergji dhe reaksion ndaj ilaçeve; vi. shëndeti i gojës; vii. përfshirja e prindërve/të afërmeve të fëmijëve në çështje që kanë të bëjnë me shëndetin.</p> <p>4. Çdo fëmijë i nënshtrohet një kontrolli dentar dhe të përgjithshëm çdo 6 muaj.</p>	<p>3.1 Kartelat shëndetësore menaxhohen nga mjeku/infermieri, dhe përmbajnë të gjitha vizitat, kontrollet periodike të fëmijës. Në rastet e fëmijëve me nevoja të veçanta, ndiqen nga specialisti përkatës dhe ka të njëjta të drejta si gjithë fëmijët e tjerë.</p> <p>3.2 Në kartelat që disponon qendra, ka dokumentacion, receta, rekomandime lidhur me marrëdhëniet midis shtëpisë në fjalë dhe profesionistëve të fushës së shëndetit, spitaleve etj., për kurimin e fëmijëve.</p> <p>4.1 Të dhënat e regjistruara individuale dëshmojnë se fëmijës i është siguruar mjekim për sëmundje të ndryshme kronike (p.sh. diabeti, epilepsia etj.), mjekimi i duhur dhe janë marrë parasysh rekomandimet nën mbikëqyrjen e mjekut. - Në shtëpi-familje ka një kuti emergjence me medikamentet dhe pajisjet e duhur.</p>
<p>VII. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç ndjek një politikë edukimi që synon të nxisë dhe mbështesë edukimin dhe arsimimin e fëmijëve.</p>	<p>Edukimi i fëmijëve nxitet në mënyrë aktive, duke u konsideruar një proces i rëndësishëm për përgatitjen e fëmijëve për jetesë të pavarur.</p>	<p>1. Personi përgjegjës për fëmijën e mbështet atë gjatë gjithë periudhës së edukimit të tij shkollor.</p>	<p>1.1 Punonjësi përgjegjës edukatori bashkërisht me fëmijën përcaktojnë programin e vijueshmërisë në procesin mësimor, p.sh. ai realizon takime me mësuesit në shkollë dhe mbështet atë gjatë gjithë kohës.</p>
		<p>2. Çdo i ri ka një plan edukimi që përfshin: - objektivat; - raportet e rregullta të progresit. - për fëmijët të cilët kanë problematika të veçanta me ecurinë në shkollë, edukatori duhet të hartojë një plan individual, ku të jenë të përcaktuara të gjithë hapat që duhet të ndjekë fëmija. Në këto plane të pasqyrohen rezultatet e vlerësimit dhe të punës direkt për progresin e fëmijës.</p> <p>3. Ka mjedise studimi ku fëmijët mund të mësojnë dhe të përgatisin detyrat e tyre të shtëpisë mjedise të cilat të jenë të përshtatura me mjete didaktike dhe lojëra të ndryshme që zhvillojnë zhvillimin intelektual të tyre.</p>	<p>2.1 Progresi i fëmijëve në aspektin edukativ është pjesë përbërëse e procesit të vlerësimit dhe përmirësimit periodik të planit të përkujdesjes (shihni standardin 2). Progresi i fëmijëve është i matshëm dhe i verifikueshëm nëpërmjet dokumenteve që disponon edukatori.</p> <p>2.2 Dosjet sipas rasteve individuale, si dhe intervistat me fëmijën tregojnë për diskutimet që janë zhvilluar me fëmijën lidhur me ecurinë e tij/të saj shkollore.</p> <p>3.1 Qendra disponon bibliotekë me libra dhe revista, sipas moshës së fëmijëve.</p>
		<p>4. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç ofron në mënyrë të</p>	<p>4.1 Ka evidencë për ekzistencën e një buxheti të akorduar veçanërisht</p>

		rregullt materiale shkollore për fëmijë. Personeli i ndihmon fëmijët gjatë përgatitjes së tyre.	për këtë gjë.
<p>VIII. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6-15 vjeç organizon dhe planifikon që çdo fëmijë të marrë pjesë në një sërë aktivitete të përshtatshme për të kaluar kohën e lirë, si dhe që të zhvillojnë nevojat fizike, emocionale e sociale të tyre. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç planifikon dhe siguron burime financiare për të mbështetur aktivitetet e kohës së lirë dhe mjediset e nevojshme për t'i realizuar ato.</p>	<p>Fëmijët janë në gjendje të ndjekin interesat e tyre të veçantë, të ndërtojnë marrëdhënie pozitive, të zhvillojnë vetëbesimin në aftësitë e tyre. Personeli mbështet dhe inkurajon fëmijët për t'u përfshirë në aktivitetet në kohën e lirë.</p>	<p>1. Ekziston një program i strukturuar i aktiviteteve të kohës së lirë, i disponueshëm edhe për fëmijët. Fëmijët duhet të përfshihen në jetën kulturore dhe artistike, sociale edhe jashtë institucionit.</p>	<p>1.1 Janë të planifikuara dhe të dokumentuara programe për kalimin e kohës së lirë, të cilat përfshihen në informacionin që u jepet fëmijëve, prindërve/të afërmeve. Qendra disponon ambiente të përshtatura për kohën e lirë të fëmijëve, si brenda, ashtu dhe jashtë saj.</p>
		<p>2. Disa nga veprimtaritë e kohës së lirë janë të planifikuara sipas moshës, kulturës, fesë dhe nevojave të veçanta të fëmijëve.</p>	<p>2.1 Diskutimet me grupin e fëmijëve (qoftë në grup apo individualisht) tregojnë nëse fëmijëve u është krijuar mundësia për t'u marrë me aktivitetet për të cilat ato kanë vetë interes apo aktivitetet të përshtatshme për nevojat e tyre.</p>
		<p>3. Fëmijët janë aktivë në organizimin dhe planifikimin e aktiviteteve.</p>	<p>3.1 Ka të dhëna të dokumentuara për takime që tregojnë se janë zhvilluar diskutime me fëmijët lidhur me aktivitetet e tyre të kohës së lirë. Dokumentimi tregon se fëmijët janë përfshirë në organizimin e këtyre aktiviteteve.</p>
		<p>4. Drejtuesi i shtëpisë siguron burimet financiare, njerëzore dhe mjediset e duhura për të mbështetur aktivitetet e kohës së lirë.</p>	<p>4.1 Pajisjet, mjetet dhe mjediset për realizimin e aktiviteteve sigurohen nga personeli dhe drejtuesi i shtëpisë.</p>
		<p>5. Fëmijët inkurajohen për të krijuar dhe mbajtur marrëdhënie korrekte me fëmijët e moshës së tyre në komunitet.</p>	<p>5.1 Në programin e kohës së lirë duhet të përfshihen në aktivitetet që organizohen në komunitet, për të nxitur marrëdhëniet sociale.</p>
<p>IX. Fëmijët kanë të drejtën për t'u ankuar nëse nuk janë të kënaqur me ndonjë aspekt të jetesës në shtëpinë-familje. Çdo ankesë trajtohet në mënyrë serioze, pa vonesë dhe i jepet një përgjigje e plotë brenda një maksimumi prej 10 ditësh. Fëmijët apo ankuesi, mbahen në dijeni për progresin lidhur me trajtimin e saj.</p>	<p>Çdo ankesë trajtohet në mënyrë serioze dhe pa vonesë. Ankuesi informohet lidhur me progresin e çështjes.</p>	<p>1. Ka procedurë ankimi, që bën të mundur bërjen e ankesave, e cila është shprehur qartë dhe e afishuar. Shqyrtimi i ankesës bëhet me përfshirjen e fëmijës.</p>	<p>1.1 Në shtëpi gjenden fletushka të thjeshta dhe të kuptueshme për fëmijët, ose mënyra të tjera të informacionit, që promovojnë procedurat e ankimit dhe afatet kohore. Ka një kuti ankimi në vend të dukshëm për fëmijët.</p>
		<p>1.2 Procedura përcakton pjesëtarët e grupit që shqyrton të gjitha ankesat, si edhe ka kompetencën për të filluar të gjitha veprimet e përshtatshme. Pjesë e grupit që shqyrton ankesat është edhe një përfaqësues nga fëmijët, i cili zëvendësohet me rotacion, p.sh. një herë në tre muaj.</p>	
		<p>1. Në qendër ka një kuti ankesash e cila përdoret dhe hapet sipas procedurave të hartuara.</p> <p>2. Fëmijëve, prindërve, të afërmeve të tyre, dhe stafit iu ofrohet një informacion lidhur me mënyrën se si bëhet ankesa. Ndërkohë ata duhet të kenë të drejtën ta përdorin këtë, pa u diskriminuar.</p> <p>Mënyra e ankimit verbal, me shkrim, e drejtpërdrejtë me stafin apo e shprehur në kutinë e ankesave përcaktohet në procedurat e ankimit, të cilat gjenden të shkruara në qendër dhe njihen nga</p>	<p>2.1 Kopje të fletushkës lidhur me ankimin janë përfshirë në informacionin që u ofrohet fëmijëve/prindërve përpara pranimit në institucion.</p>

		fëmijët.	<p>2.2 Fëmijët dhe stafi kanë njohuri mbi procedurën e ankimimit.</p> <p>2.3 I gjithë stafi ka dijeni të plotë dhe është i trajnuar lidhur me përdorimin e procedurave të ankimimit.</p> <p>2.4 Ka të dhëna të regjistruara që tregojnë për ankesat që janë bërë, mënyrën e zgjidhjes, si edhe afatet për trajtimin e tyre.</p>
		3. Ankesat zgjidhen brenda periudhës së përcaktuar.	<p>3.1 Ka të dhëna të regjistruara që tregojnë për afatet e trajtimit të tyre.</p> <p>3.2 Në shtëpi organizohen takime me fëmijë për diskutime me fokus procedurën e ankimimit. Këto takime dokumentohen.</p> <p>3. Dokumente të regjistruara, drejtuar personit që bën ankimimin për ta vënë në dijeni për rezultatet e arritura nga ky proces.</p>
<p>X. Ka procedura që nxisin sigurinë dhe mirëqenien e fëmijëve dhe që sigurojnë mbrojtjen e tyre nga abuzimet. Procedurat njihen dhe kuptohen nga i gjithë personeli (përfshirë personelin e ri, të vjetër, vullnetar si edhe personelin e përkohshëm)</p>	<p>Mirëqenia e fëmijëve nxitet dhe ata mbrohen nga abuzimet.</p>	1. Personeli që punon me fëmijët ka dëshmi penaliteti të pastër.	1.1 Kontrolltet lidhur me dëshmitë e penaltetit janë të paraqitura në dosjet individuale të personelit.
		2. Përkufizim i qartë i termit “abuzim” dhe “dhunë” kuptohet nga personeli dhe fëmijët. - Fëmijëve u ofrohet gjithë informacioni i nevojshëm, për t’u njohur me politikat e mbrojtjes ndaj dhunës apo ndaj abuzimit.	2.1 Informacioni i ofruar fëmijëve dhe personelit gjatë emërimit të tij, përfshin përkufizime të qarta lidhur me atë se çfarë do të thotë në këtë kontekst fjala “abuzim” dhe “dhunë”.
		3. Ka procedura lidhur me raportimin e rasteve të “abuzimit”. Po ashtu përgatitet një plan veprimesh që duhet të ndërmerren në rast abuzimesh.	<p>3.1 Trajnimi për stafin përfshin diskutime lidhur me situatat abuzive dhe mënyrën se si janë trajtuar ato. Ka edhe udhëzues të disponueshëm për stafin.</p> <p>3.2 Ekziston një plan i qartë për veprimet që duhet të ndërmerren në raste abuzimi dhe dhune.</p> <p>3.3 Ka të dhëna të qarta e të regjistruara mbi incidentet e abuzimit, si edhe mënyrën se si janë zgjidhur këto raste.</p>
		4. Hartohet dhe zbatohet një program terapie për të trajtuar traumat që ka përjetuar fëmija që është përfshirë në abuzim. Ky program duhet të përfshijë udhëzime për personelin, personin përgjegjës për fëmijët, si dhe personin abuzues apo dhunues.	<p>4.1 Në rastet e një abuzimi të mundshëm, të dhënat e regjistruara tregojnë se këto janë trajtuar në mënyrën e duhur nga personeli dhe se (kur është e nevojshme me ndihmën e një specialisti) është ofruar terapia e përshtatshme për fëmijët.</p> <p>4.2 Është caktuar një person për të vizituar fëmijët në mënyrë periodike dhe për të marrë pjesë në rishikimin e trajtimit të tij/saj.</p>
		5. Njihet dhe zbatohet Kodi i Sjelljes dhe procedura e mbrojtjes së fëmijëve.	5.1 Ka dokumente që Kodi i Sjelljes dhe procedurat e mbrojtjes së fëmijëve njihen nga personeli dhe fëmijët.
<p>XI. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç siguron mjedis fizik të përshtatshëm, mikpritës, si një shtëpi-familje 6–15 vjeç dhe të një cilësie të mirë për fëmijët, personelin, prindërit apo personat e tjerë të interesuar, në përputhje me qëllimin dhe funksionin e saj. Qendra shtëpi-familje 6–15 vjeç mbahet në regull</p>	<p>Fëmijët jetojnë në një shtëpi me hapësira të nevojshme, të mobiluara dhe mirëmbajtur, sipas nevojave të fëmijëve. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç ofron lehtësira, për përdorimin e mjediseve të saj dhe u mundëson fëmijëve të mbajnë kontakte me familjet e tyre.</p>	<p>1. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç zbkurohet dhe mobilohet për të krijuar një mjedis të këndshëm, shtëpi-familje për grup-moshën 6–15 vjeç të përshtatshëm për numrin, gjininë dhe moshën e fëmijëve që strehohen atje.</p>	<p>1.1 Tregohet kujdes që fëmijët të jetojnë në mjedise të pastra, të lyera këndshëm dhe në njësi të vogla tip shtëpi- familje.</p>

dhe e pastër.		<p>2. Qendra me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç ku jetojnë fëmijët është një vend i sigurt.</p> <p>3. Organizohen mbledhje javore me fëmijë ose nga vetë fëmijët për të diskutuar rreth funksionimit të tyre, problematikave që ata kanë në bashkëjetesë, çfarë duhet të ndryshojnë, përmirësojnë.</p> <p>4. Në dhomë fëmijët kanë një shtrat dhe pajisje shtrati të përshtatshme, vend për të ndenjur (për r'u ulur), perde apo mbulesa të tjera, ndriçim të mjaftueshëm për të lexuar, tapet dhe mbulesa të tjera të përshtatshme dysheje, si edhe ngrohje. Fëmijët kanë dollapë për vendosjen e rrobave, që mund të mbyllet apo ndryshe vend të sigurt të depozitimit të gjërave të tyre personale.</p> <p>5. Në ndarjen e fëmijëve në dhomat e gjumit merret parasysh garantimi i sigurisë dhe i shmangies së mundësisë për sjellje abuzive.</p> <p>6. Fëmijë janë të aftë dhe inkurajohen të personalizojnë dhomat e tyre të gjumit.</p> <p>7. Ekziston një dallim midis hapësirës private dhe të përgjithshme të banimit në shtëpinë në fjalë.</p> <p>8. Ka dhoma ku fëmijët mund të takohen privatisht me familjarë, si edhe hapësira për aktivitete private, për të luajtur, për të pushuar, të cilat nuk prekin aktivitetet e tjera të tyre. Çdo vizitor duhet të nënshkruajë paraprakisht deklaratën e vizitorit, në lidhje me politikat e mbrojtjes së fëmijëve.</p>	<p>2.1 Në shtëpi gjendet kutia e ndihmës së shpejtë, si dhe mjetet e nevojshme për fikjen e zjarrit, dalje emergjence, numra të afishuar, se kë duhet të njoftojnë në situata emergjencash shëndetësore, sigurie, rënie zjarri etj.</p> <p>3.1 Mbledhjet dokumentohen dhe vërejtjet apo sugjerimet vlerësohen nga stafi.</p> <p>4.1 Fëmijët gjenden në dhoma me jo më shumë se 4 fëmijë, dhe gëzojnë intimitet (jetë private) brenda dhomave të tyre të gjumit.</p> <p>4.2 Fëmijët kanë krevat, çarçafë e mbulesa të përshtatshme. Këto të fundit janë të pastra dhe lahen rregullisht.</p> <p>4.3 Ka një dollapë që mbyllet me kyç ose e thënë ndryshe një vend i sigurt depozitimi për sendet personale.</p> <p>5.1 Fëmijët janë nëpër dhoma me fëmijë të së njëjtës moshë dhe gjini.</p> <p>6.1 Hapësira e tyre personale zbukurohet sipas dëshirës së fëmijëve, me një pikturë të veçantë të marrë nga librat, fotografitë etj.</p> <p>7.1 Ka ndarje ndërmjet hapësirave që përdoren si dhoma gjumi, kuzhinës, dhomës së ngrënies, dhomës së studimit, lavanterisë, dhomës ku fëmijët qëndrojnë dhe kalojnë kohë së bashku, banjave etj.</p> <p>8.1 Nga diskutimi me fëmijët rezulton se ata janë në gjendje të takohen privatisht me vizitorët dhe punonjës të tjerë që kanë interes të takohen me to.</p>
<p>XII. Ekziston një dokument i cili përcakton strukturën, numrin, procesin e përzgjedhjes dhe të rekrutimit të punonjësve. Njëpërmjet programeve të trajnimit zhvillohen kompetencat e përgjithshme të personelit, si në grup, ashtu edhe individualisht, për realizimin e deklaratës së qëllimit. Programet janë të akredituara nga strukturat përkatëse përgjegjëse.</p>	<p>Ekziston një procedurë e rregullt dhe e përcaktuar nga ligji për përzgjedhjen e stafit në përputhje me shërbimin që ofron qendra me tipologji shtëpi-familje 6–15 vjeç dhe nevojat e fëmijëve. Sigurohet që fëmijët përfitojnë përkujdesje dhe shërbimet e nevojshme nga një staf kompetent. Çdo qendër ka një rregullorë të brendshme, ku janë të përcaktuara rregullat e aktivitetit të përditshëm, detyrat dhe përgjegjësitë e stafit.</p>	<p>1. Dokumente të regjistruara ku paraqiten struktura e stafit dhe numri i tij, procesi i përzgjedhjes dhe rekrutimit, përshkrimi i vendit të punës, kualifikimet e nevojshme, si edhe aftësitë specifike që duhet të ketë personeli dhe vullnetarët në marrëdhëniet me fëmijë dhe të afërmit e tyre.</p> <p>2. I gjithë personeli, duke përfshirë edhe drejtorin e institucionit, kanë përshkrimet e vendit të punës, ku</p>	<p>1.1 Ekzistojnë dokumente që tregojnë për strukturën e personelit dhe shpërndarjen e përgjegjësive ndërmjet tyre.</p> <p>2.1 Gjatë diskutimit personeli demonstron se një mirë dhe kupton udhëzuesin e sjelljes.</p>

		deklarohen qartë përgjegjësitë, detyrat, si dhe varësia hierarkike.	
			2.2 Personeli i njej mirë përshkrimet e punës, si edhe kupton se si përgjegjësitë që ka, kontribuojnë për mirëqenien e përgjithshme të fëmijëve.
		3. Procedurat e punësimit janë në përputhje me legjislacionin në fuqi (Kodi i Punës)	3.1 Personeli emërohet sipas një procesi transparent. Kopje të lajmërimeve për vendin e punës si dhe të dhëna të regjistruara gjatë procesit të përzgjedhjes janë të disponueshme. Përzgjedhje e kujdesshme e personelit, jo vetëm kualifikim i duhur, por edhe balancë gjinore për t'iu përshtatur edhe numrit dhe gjinisë së fëmijëve.
			3.2 Çdo punonjës ka një kontratë pune të nënshkruar.
		4. Ofrohen programe trajnimi për personelin. Trajnimi i parë (trajnim induksioni) lidhur me vendin e punës ofrohet për personelin e ri brenda muajit të parë nga emërimi i tij.	4.1 Ekzistojnë paketa për trajnimin e induksionit për stafin e ri.
			4.2 Personeli ka dijeni për mundësitë për trajnim, si edhe inkurajohet që të marrë pjesë në këto trajnime.
			4.3 Për çdo person të personelit ka nga një vërtetim për çdo trajnim të kryer. Bëhet një identifikim periodik i nevojave për trajnim që ka secili.
		5. Sistemi i vlerësimit të performancës së stafit dhe i monitorimit të punës.	5.1 Ekzistojnë dhe zbatohen procedurat e vlerësimit të performancës dhe të monitorimit të punës së personelit.
			5.2 Ka dokumente që provojnë se vlerësimi dhe monitorimi kryhen sistematikisht.
			5.3 Personeli njej të drejtat dhe detyrat funksionale, si dhe autoritetin që mbikëqyr cilësinë e punës.